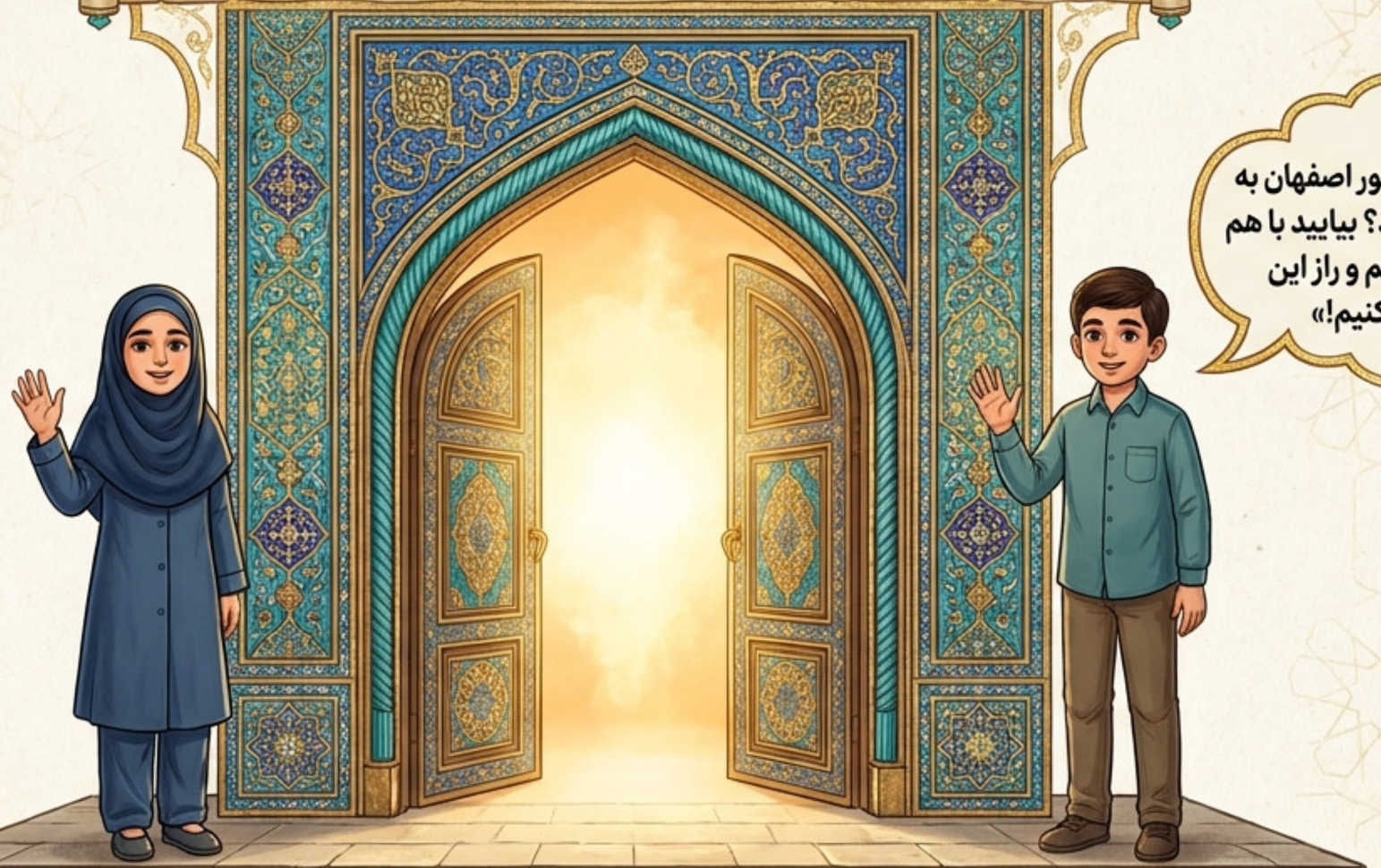
درس ۱۲ مطالعات اجتماعی ششم:

چرا فرهنگ و هنر در دوره‌ی صفویه شکوفا شد؟

«تا حالا فکر کردی چطور اصفهان به این زیبایی ساخته شد؟ بیایید با هم به گذشته سفر کنیم و راز این معما را کشف کنیم!»

شاه اسماعیل صفوی سلسله صفویه را تأسیس کرد، کشور را یکپارچه کرد و مذهب شیعه را مذهب رسمی ایران اعلام کرد.

اوایل قرن دهم هجری: اوضاع آشفته! کشور تکه‌تکه بود و حکومت قدرتمندی وجود نداشت.

«این اولین قدم برای ساختن یک ایران قدرتمند بود. صفویان عاشق ساختن مساجد زیبا و حمایت از عالمان دینی بودند!»

پله‌های افتخار

پله اول: ۹۰۷ هجری
(تأسیس سلسله صفویه)

پله دوم: ۹۹۶ هجری
(آغاز حکومت شاه عباس اول)

پله سوم: ۱۰۰۶ هجری
(انتخاب اصفهان به پایتختی)

پله چهارم: ۱۰۱۱ و ۱۰۲۰ هجری
(آغاز بنای مساجد شیخ لطف‌الله و امام)

پله پنجم: ۱۰۲۸ هجری
(طراحی میدان نقش جهان)

«عجب مسیر طولانی و جذابی!
شاه عباس اول مشهورترین پادشاه این
دوره بود که اصفهان را پایتخت کرد.»

معمای بزرگ تاریخ!

طراحی شده توسط: Digimoallem.ir

سرنخ اول: سپر اتحاد (حکومت قدرتمند و یکپارچه)

صفویان مخالفان داخلی را سرکوب کردند و با دشمنان خارجی قدرتمند مثل عثمانی‌ها در غرب و ازبکان در شرق جنگیدند.

«نتیجه این پیروزی‌ها چه بود؟
یک حکومت بسیار قدرتمند و یکپارچه
که خیال مردم را از جنگ راحت کرد!»

سرنخ دوم: جاده‌های طلایی (رونق تجارت)

در دوره صفویه، داد و ستد رونق زیادی پیدا کرد. کالاهای مهم ایران از راه خشکی و دریا به کشورهای دیگر صادر می‌شد.

ابریشم

پارچه زربفت

سنگ‌های قیمتی

خشکبار

«تجارت یعنی ثروت! این صادرات، درآمد بسیار خوبی برای کشور به همراه داشت.»

سرنخ سوم: پناهگاه‌های امن (برقراری امنیت در راه‌ها)

حکومت صفویه راه‌ها و کاروانسراهای زیادی ساخت. کاروانسراها محل استراحت و تأمین آذوقه تأمین آذوقه مسافران و حیواناتشان بود.

«چون راه‌ها امن بود، کاروان‌های تجاری با خیال راحت و آسودگی سفر می‌کردند.»

طراحی شده توسط دیجی معلم (Digimoallem.ir)

سوال مهم: این همه پول از کجا می‌آمد؟

«شاهان صفوی زمین‌های شخصی زیادی داشتند. همچنین کشاورزان، بازرگانان و صنعتگران موظف بودند بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به حکومت بدهند تا صرف آبادانی کشور شود.»

سرنخ چهارم: حامیان هنر (حمایت از هنرمندان)

حاکمان صفوی، به ویژه شاه عباس، عاشق هنر بودند. آن‌ها از دانشمندان، هنرمندان و صنعتگران حمایت می‌کردند.

«آن‌ها حاضر بودند برای ساختن بناهای باشکوه و پیشرفت علم، پول زیادی خرج کنند!»

فعالیت ۲: نمودار علت و معلول (حل معما!)

شکوفایی هنر و معماری در دوره صفویه

- حکومت قدرتمند و یکپارچه
- رونق تجارت
- حمایت از هنرمندان
- برقراری امنیت در راه‌ها

«حالا همه سرنخ‌ها را کنار هم می‌گذاریم! این چهار علت دست به دست هم دادند تا عصر طلایی صفویه شکل بگیرد.»

Digimoallem.ir

یک سوال در کتاب: چرا در گذشته سفر بسیار دشوار بود؟

ماموریت‌های مخفی! (چرا حکومت‌ها جهانگرد می‌فرستادند؟)

«کتاب پرسیده چرا حکومت‌ها افرادی را به سفرهای دور می‌فرستادند؟ جواب این است: برای جمع‌آوری اطلاعات! آن‌ها می‌خواستند از قدرت ارتش کشورهای دیگر باخبر شوند، مسیرهای تجاری جدید پیدا کنند و با اختراعات جدید آشنا شوند.»

پنجره‌ای به گذشته: سفرنامه‌ها

جهانگردان خاطرات، دیده‌ها و شنیده‌های خود را می‌نوشتند و گاهی نقاشی می‌کشیدند. به این نوشته‌ها «سفرنامه» می‌گویند.

شاردن

تاورنیه

«جهانگردان معروفی مثل شاردن و تاورنیه در زمان صفویه به ایران آمدند و در کتاب‌هایشان حسابی از زیبایی‌های اصفهان تعریف کردند!»

معمای ما حل شد! (خلاصه درس)

- ✅ شاه اسماعیل کشور را یکپارچه کرد.
- ✅ شاه عباس اول اصفهان را پایتخت کرد.
- ✅ ۴ علت شکوفایی: قدرت، تجارت، امنیت، حمایت از هنر.
- ✅ جهانگردان زیبایی‌های ایران را در سفرنامه‌ها نوشتند.

این آموزش جذاب توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir) طراحی شده است.

حالا نوبت شماست که مورخ باشید!

«دوستان عزیزم، سفر تاریخی ما به پایان رسید. حالا با دقت و هوش خودتان، کاربرگه‌های شماره ۱۴، ۱۵ و ۱۶ کتاب را کامل کنید. تا سفر بعدی خدانگهدار!»